

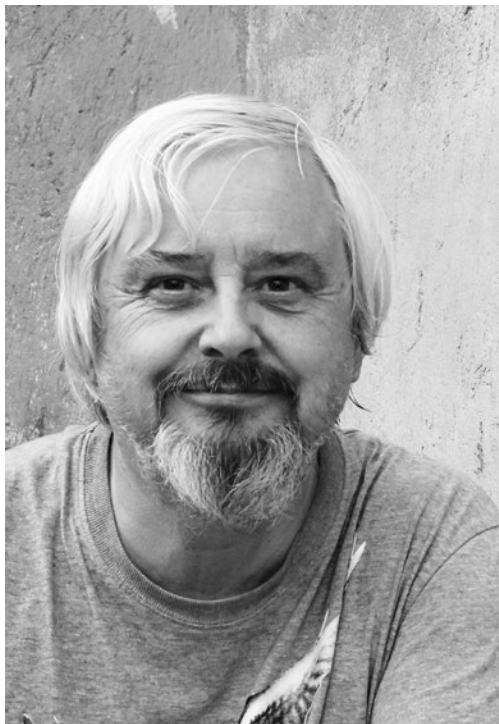
RNDr. Petr Bürger (* 24. 6. 1951 – † 18. 3. 2019)

Byl jsem dlouhá léta Petrův muzejní kolega. Když Petr nastoupil v roce 1974 do Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, byl třetím muzejním zoologem se specializací na obratlovce v celém Jihočeském kraji. A to se jednalo (a snad i dodnes jedná) o přírodně různorodé a na zvířenu bohaté území. Takže ho čekala spousta práce.

Petr se narodil v Českém Krumlově a tam také absolvoval Střední všeobecně vzdělávací školu. Protože měl od mládí hluboký zájem o přírodu a její zvířecí obyvatele, rozhodl se pro studium na Přírodovědecké fakultě University Karlovy. Jeho největší zálibou byli ptáci a tak dokončil studium na katedře systematické zoologie, kde pod vedením doc. RNDr. Waltra Černého sepsal v roce 1974 diplomovou práci věnovanou výzkumu drozdů kvíčal.

V roce 1975 narukoval jako absolvent na rok na vojnu. Jeho zájem o výzkum živočichů byl tak velký, že nepromarnil čas ani tam. Využil své služby na území jižní Šumavy k ekologicko-faunistickému výzkumu malých zemních savců.

Na tomto výzkumu se podílel i Petrův přítel, Jaroslav Červený a ten se stal i spoluautorem Petrovy první odborné práce, která vyšla ještě v roce 1976 ve Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích (Bürger & Červený 1976). Protože jihočeský kraj byl tehdy, co se týče poznání jeho zvířecích obyvatel, polem neoraným, byl základní faunistický výzkum hlavní pracovní náplní. I když Petrova studijní specializace byli ptáci, věnoval se i výzkumu savců. V tomto směru našel spolupracovníka a přítele v Petru Zbytovském, který byl tím třetím jihočeským muzejním zoologem v muzeu v Soběslavi. S ním se podílel na výzkumu savců Blanského lesa a na faunistických průzkumech výskytu netopýrů. Jeho hlavním zájmem byly samozřejmě objekty jeho studijní specializace, tj. ptáci. Právě jich se týká většina jeho publikací, jejichž seznam vyšel v tomto sborníku (Červený 2011) a v závěru této stati je doplněn o několik pozdějších prací. Širokou veřejností je nejvíce ceněný „Atlas ptáků Šumavy a Novohradských hor“ (Bürger et al. 2009), který napsal spolu s kolegy z ochrany přírody, B. Kloubcem a J. Pykalem. Protože jako zoolog muzea poznával přírodu jižních Čech a společenstva jejích živočichů, byl si dobře vědom nutnosti ochrany přírodního prostředí a také nutnosti propagace ochrany přírody u veřejnosti. Díky svým širokým znalostem přírodních poměrů jižních Čech a fauny mohl Petr přispívat i k praktické ochraně svého regionu. Proto spolupracoval se státní správou, pro kterou vypracovával biologická hodnocení zásahů do přírody a odborné posudky pro její rozhodování ve prospěch přírody. Svě poznatky ze zoologické praxe také prezentoval při specializovaných muzejních výstavách a při přednáškách. Možná i proto si v letech 1986–1987 odskočil

Obr. 1 – Petr Bürger na pivu v restauraci Železná panna v Českých Budějovicích (foto archiv P. Bürgera 3. 6. 2017).

Obr. 2 – Petr Bürger při exkurzi na Vrbenské rybníky pořádané Jihočeským ornitologickým klubem (foto V. Kubelka 20. 4. 2008).

Obr. 3 – Petr Bürger na mezinárodní ornitologické exkurzi do ptačí oblasti Boletice (foto V. Kubelka 30. 5. 2009).

na jihočeské pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (tehdy Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody), aby se pak zase vrátil do muzea, kde do konce svého pracovního úvazku byl nejen muzejním zoologem, ale i vedoucím přírodovědného oddělení. Vzhledem k tomu, že byl především ornitologem, bylo logické, že se věnoval také kroužkování ptáků. Je jasné, že se každý zoolog věnuje výzkumu především vzácných nebo málo poznaných druhů. Takovým druhem se pro Petra stal chřástal polní. Když spolu s kolegy ornitology, J. Horou a J. Pykalem, zkoumali v roce 1994 výskyt ptáků ve Vltavském luhu, podařilo se jim několik chřástalů odchytit a okroužkovat. Nápad zjistit více o chřástalech pomocí rozsáhlého kroužkování následně prezentoval na Kroužkovacím aktivu natolik přitažlivě, že na místě vznikla skupina kroužkovatelů z různých částí republiky, kteří se začali odchytům chřástalů intenzivně věnovat. Jejich činnost koordinoval právě Petr spolu s J. Pykalem. Výsledkem byl jednak značný počet každoročně kroužkovaných chřástalů polních (ročně 400–500), ale díky simultánním odchytům v různých částech České republiky především značné množství kontrolních odchytů i v průběhu jedné hnízdní sezóny, a to v některých případech i na vzdálenost přes 100 km, ale také do Švýcarska či na Ukrajinu. To prokázalo značnou pohyblivost a časté přelety chřástalů během hnízdní sezóny i na velké vzdálenosti, výsledek unikátní a oceňovaný i v celoevropském měřítku.

Protože v Českých Budějovicích aktivně fungoval ornitologický spolek (dnes Jihočeský ornitologický klub, JOK), bylo jasné, že se Petr zapojil i do jeho činnosti. Po nějaké době byl, díky svým znalostem a organizačním schopnostem v roce 1989 zvolen jeho předsedou (do roku 2018). Bylo to právě Jihočeské muzeum, které až do uzavření pro rekonstrukci, poskytovalo JOKu své prostory pro setkávání. Petrovy ornitologické publikace byly známy v zahraničí a jeho kontakty s ornitology z Německa, Rakouska a Maďarska ho přivedly na myšlenku užší spolupráce mezi

ornitology a možnost bližšího poznávání přírody okolních zemí. Prvním ornitologickým setkáním byla v roce 1992 společná exkurze Jihočeského ornitologického klubu a Hornorakouského ornitologického klubu v Linci. Několik let se potom pravidelně každoročně střídaly společné exkurze v jižních Čechách a v Horním Rakousku, následně se přidali i ornitologové ze západního Maďarska a z Bavorska (Regensburg), takže se v pořádání střídaly tyto čtyři regiony. I když Maďaři časem zase odpadli, konala se setkání tří spolků každoročně. Poznávací exkurze (a bylo jich skoro třicet) na různá místa zúčastněných zemí byly vždy úspěšné především díky tomu, že Petr uměl velice dobře německy a tak byl často nejen organizátorem, ale i tlumočnickem.

Ale nejen zoologií živ je člověk. Petr měl i koníčky. Rád rybařil a po nějakou dobu byl i myslivcem. Po roce 1989 nebyl spokojen s vývojem myslivosti, proto ji přestal aktivně vykonávat. Měl i nevelkou sbírku kaktusů. Ale vztah měl určitě i k dalším exotickým rostlinám. Jinak by ho nenapadlo uspořádat v Jihočeském muzeu výstavu orchidejí. Ta se poprvé otevřela 15. února 2000 a i když trvala jen krátce, co do návštěvnosti byla jednou z nejúspěšnějších výstav předchozích let. Tato výstava se časem rozšířila nejen časově ale i námětově a pod názvem „Výstava orchidejí, bromélií, sukulentů, jiných exotických rostlin a hmyzu“ se koná každoročně na konci zimy. Za úspěch této výstavy může být Jihočeské muzeum (ale i návštěvníci) vděčné právě Petrovi.

Petr Bürger odešel z Jihočeského muzea 19. 9. 2011 do předčasného důchodu. V létě 2011 se oženil se svou dlouholetou životní partnerkou, Zdenou Němcovou. Společně si užívali důchod v jejím domečku v Radosticích. Když prodal zděděnou chalupu po otci, získal finance i na cestování a tak si mohli se Zdenou, splnit dávný sen poznávat vzdálené exotické země.

Petr nás opustil předčasně. S tím se musíme smířit. Ale jeho profesní život i společenské aktivity zanechaly v mnoha lidech tak hlubokou stopu, že na něj budeme dlouho vzpomínat.

Karel Pecl

Literatura

- Bürger P., Kloubec B. & Pykal J. (2009): Atlas ptáků Šumavy a Novohradských hor. – Karmášek, České Budějovice, 228 pp.
- Červený J. & Bürger P. (1976): Nové nálezy drobných savců v jižní části Šumavy. – Sbor. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 16: 141–150.
- Červený J. (2011): Významné jubileum: RNDr. Petr Bürger šedesátiletý. – Sbor. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 51: 171–174.

Bibliografie Petra Bürgera od roku 2012

- Bürger P. (2012): Předmluva [ke sborníku Ptáci v kulturní krajině II]. – Sbor. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 52(Suppl.): 5.
- Pykal J. & Bürger P. (2012): Ptáci společenstvo zámeckého parku v Červeném Dvoře u Chvalšín. – Sbor. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 52(Suppl.): 99–105.
- Pykal J., Bürger P. & Jahelka J. (2012): Vzestup a pád jihočeských zimovišť labutě velké (*Cygnus olor*). – Sbor. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 52(Suppl.): 150–160.
- Havlíček J. & Bürger P. (2016): Ptáci Českých Budějovic: mapování hnízdního rozšíření v letech 1985–1992 a 2010–2018. – In: Klvaňová A. (ed.), Každý pták se počítá, p. 39, Sborník abstraktů z celostátní konference České společnosti ornitologické, Česká společnost ornitologická, Regionální muzeum v Mikulově, Turistické informační centrum Mikulov.
- Havlíček J. & Bürger P. (2019): Mapování hnízdního rozšíření ptáků města České Budějovice 1985–1992 a 2010–2019. – In: Kubelka V., Havlíček J., Nácarová J., Mikeš V., Bureš J., Pykal J., Klimeš A. & Vlček J. (eds), Sborník abstraktů z 6. jihočeské ornitologické konference, pp. 34–35, Jihočeský ornitologický klub, České Budějovice.